

Приставили вовка до отари

Нафтовий магнат вестиме кліматичну конференцію в 2023 році. Отже, «зелений камуфляж» Ахмеда аль-Джабера стане нормою?

Нафтовий магнат веде кліматичну конференцію... Ні, це не початок поганого анекдоту, це реальність. На початку року султана аль-Джабера, генерального директора Abu Dhabi National Oil Company (ADNOC), було обрано президентом наступної конференції зі зміни клімату (COP28), яка має відбутися наприкінці 2023 року в Дубаї, ОАЕ. ADNOC фактично має державну монополію на енергозабезпечення країни. За обсягами виробництва вона посідає дванадцяте місце серед нафтовидобувних компаній світу, а за сумою інвестицій у вичерпні види палива в найближчому майбутньому посяде друге. Те, що аль-Джабер також фактично очолює компанію Masdar (оскільки та перебуває в державній власності), другу в світі за обсягами розробницької діяльності в джерелах енергії, не рятує ситуації, адже у вичерпне паливо він, точніше, ADNOC, інвестує значно більше.

Призначення аль-Джабера президентом COP можна було очікувати. Бувши водночас міністром промисловості та високих технологій і спеціальним представником ОАЕ з питань зміни клімату, тобто виконуючи різні, ба навіть протилежні функції, він є ідеально точним уособленням еміратського підходу до боротьби проти глобального потепління, коли під «зеленим камуфляжем» ховається намір до останнього отримувати зиск із вичерпного палива. Кліматичні питання при цьому розглядаються як суто технічні складнощі, а відновлювані джерела енергії, як і атомна енергія, використовуються передовсім для задоволення власних (дедалі більших) потреб, що дає можливість і надалі розширювати експорт вичерпного палива, а також водню.

Під «зеленим камуфляжем» ховається намір до останнього отримувати зиск із вичерпного палива

Об'єднані Арабські Емірати входять до десятки головних постачальників нафти й газу. Розвідані запаси нафти становлять

понад 100 млрд барелів, також країні належить близько 3,1 відсотка світових запасів газу. Прибутки від експорту є основною статтею державних доходів. Країна прагне збільшити видобуток на 5 млрд барелів до 2030 року всупереч усім вимогам екологів, що потребуватиме додаткових інвестицій на суму понад \$600 млрд. Міжнародне енергетичне агентство (ІЕА) наголошує, що ці плани прямо суперечать Паризькій угоді, згідно з якою зростання середньої світової температури не має перевищувати 1,5 °С. За оцінками ІЕА, це можливо виключно за умови припинення інвестицій у вивід енергоносіїв.

Президент кліматичної конференції за визначенням відіграє ключову роль у переговорах: він має бути чесним посередником, тобто допомагати різним країнам знайти баланс між власними інтересами й досягати консенсусу в рамках умов Паризької угоди. Також саме від його рішення значною мірою залежить пріоритетність тих чи інших питань. Проте важко уявити, що член уряду, чийм інтересам слугує сировинна економіка, може діяти незалежно й дбати про клімат на планеті відповідно до відведеної йому ролі.

Від рішення президента кліматичної конференції значною мірою залежить пріоритетність тих чи інших питань

Тож не дивно, що призначення аль-Джабера викликало неабияке обурення міжнародного громадянського суспільства, яке побоюється масштабного конфлікту інтересів поряд із масовим запровадженням технічно недосконалих рішень для негайного виконання зобов'язань щодо зменшення викидів, як-от зберігання CO₂. Іншими словами, з аль-Джабера такий самий президент кліматичної конференції, як із власника тютюнового бізнесу лідер кампанії проти паління, як гостро зазначив Ромен Іуалален з екологічної організації Oil Change International. З огляду на це Таснім Ессоп, очільниця Climate Action Network, найбільшої в світі федерації організацій із захисту клімату, закликала аль-Джабера піти з посади генерального директора ADNOC. Всупереч цим вимогам минулого тижня було заявлено, що він залишатиметься в своєму кріслі під час COP.

Що це означає з точки зору погодження подальших заходів із захисту клімату на наступній конференції? Перед її учасниками стоять

надскладні виклики, адже обмежити зростання температури на 1,5 °С досі не вийшло. Отже, всі країни мусять докласти до цього ще більше зусиль. Відповідно, основним питанням на COP28 буде глобальне підбиття підсумків (global stocktake, GST). Воно розпочалося 2021 року в Глазго й цього року має завершитися. Під GST мається на увазі перше глобальне оцінювання й підсумування того, що було зроблено з 2015 року для досягнення цілей Паризької угоди. З огляду на результати оцінювання, до якого, крім урядів держав-учасниць, будуть залучені також опозиційні політичні сили та незалежні експерти, державам буде висунуто вимоги щодо актуалізації екологічних програм. Тобто цього року конференція стане своєрідним дороговказом на шляху до зменшення викидів, що є, без перебільшення, критично важливим.

Україні бажано, щоб країна, яка приймає COP, брала на себе провідну роль і показувала гарний приклад, зокрема ставила перед собою нові амбітні цілі. Проте торік Єгипет так не вчинив, й щодо ОАЕ вже очевидно, що вони не мають наміру докласти стільки зусиль до захисту клімату, скільки могли б як заможна країна, чий ВВП на одного жителя відповідає рівню Сполученого Королівства, Нової Зеландії та Німеччини. Таке рішення, вочевидь, не сприятиме дотриманню умов Паризької угоди, яка й без того нагадує беззубого тигра через брак ефективних санкційних механізмів.

Призначення аль-Джабера президентом COP схоже на невдалий жарт

Також COP28 має остаточно визначити умови погодженого на COP27 створення інноваційного фонду допомоги країнам, уже потерпілим від зміни клімату, в боротьбі з наслідками. Питання, які суми будуть виплачуватися та які країни мають бути донорами, залишаються дискусійними. Передовсім ідеться про те, чи має Китай та арабські країни Перської затоки, включно з ОАЕ, робити внески в фонд, адже Рамкова конвенція ООН про зміну клімату визначає їх як країни, що розвиваються, а такі не несуть історичної відповідальності за викиди CO₂.

На тлі цих гострих питань та необхідності термінових дій із захисту клімату призначення аль-Джабера президентом COP схоже на невдалий жарт. Що тепер залишається робити прогресивним членам світової спільноти, зацікавленим у реальній боротьбі проти зміни клімату? Бойкотувати COP на підставі того, що її очолюватиме представник нафтового лобі? Таке рішення буде помилковим,

оскільки це той випадок, коли, як то кажуть, якщо ти не за столом, то ти в меню: той, хто не залучений до процесу, не може говорити. Як наслідок, лобі викопних енергоносіїв матиме простір для подальшого зростання. За даними Guardian, до нього належали 636 учасників COP27, проведеної торік у Єгипті, що на 25 відсотків більше, ніж за рік до того.

Міжнародні конференції зі зміни клімату були й залишаються поворотними точками на шляху до досягнення цілей Паризької угоди, головного з наявних у світі інструментів для захисту клімату. Тому члени світової громадянської спільноти мають попри все активно відвідувати їх, прагнути до впровадження прогресивної кліматичної політики та привертати увагу до брудних маніпуляцій нафтогазового лобі.

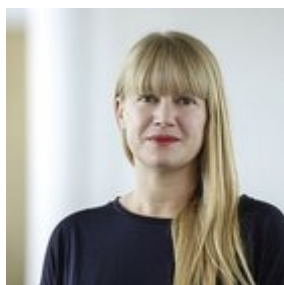
Переклад з німецької Дар'ї Прусак

Сара Гепп

Амман

Сара Гепп (Sarah Hepp) керує з Аммана іракським офісом Фонду ім. Фрідріха Еберта, а також кліматично-енергетичним проектом для країн Близького Сходу і Північної Африки. Раніше вона представляла Фонд в офісі ЄС у Брюсселі та працювала у філії Фонду в землі Баден-Вюртемберг.

Івонн Блос

Івонн Блос (Yvonne Bloss) – референтка Фонду ім. Фрідріха Еберта з питань міжнародної кліматичної політики. До того очолювала регіональний кліматичний проект Фонду в Азії з розташуванням у В'єтнамі, а також була відповідальною за міжнародну діяльність Фонду в сфері моніторингу та оцінювання. .

